

TELEGRAFUL ROMÂN

Telegrafu este de două ori pe săptămână: Duminică și Joi. — Prenumeratiunea se face în Săbiiu la expeditorul zărilor, preafară la c. r. poște cu bani și prin scrisori francate, adresate către expeditor. Pretul pnenumeratiunei pentru Săbiiu este pe anu 7 fl. v. a. iar pe o jumătate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 17.

ANULU XXII.

Săbiiu în 28 Februaru (12 Mart.) 1874.

În celelalte părți ale Transilvaniei se plătește pentru provincie din Monarchia pe unu anu 8 fl. 1/2 pro o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princip. și țieri streine pe anu 12 1/2 anu 6 fl. Inserate se plătesc pentru întâia oră cu 7 cr. sirulu, pentru a doua oră cu 5 1/2 cr. și pentru a treia repetiție cu 3 1/2 cr. v. a.

La politică noastră națională.

I.

„Nu numai puterea unui stat pōte fi tiranică; și majoritatea neorganizată a societății pōte supune uricioasei împilări spiritele cetățienilor prin forță a opiniei ce lucra încetu și neobservată, dară irezistibilă“. . . dice unu profesor german și dăcerea acēstă fiindu scōsa din viața popōrelor este pre cātu de adevărată pre atātu de înfricoșată. Tirani'a a fostu totu-dēun'a pernicioasă, ori ca s'a aretată în un'a persōnă, a unui despotu, autocratu, ori în mai multe persōne, precum în oligarchie, ori apoi în multime sēu în demagogismu. Ea a fostu, este și va fi simptomulu celu mai periculosu, pentru ca vine totu-dēun'a înainte de o catastrofa, care se finesce, dēca nu cu perire totale, cu cadere în nenorocire pre tempu îndelungatu.

Simpptomulu tiranicu se arată de unu tempu încōce și în mijloculu națiunei nōstre, în diverse forme înclinate spre demagogia; norocirea, ca până acum înca nu si-a aflatu stralulu și esediamētulu seu pre deplinu. „Majoritatea neorganizată a societății nōstre“ înca e mai multu nedecisă, apatică, stă în chibzuri, cum amu dice, sa asculte sēu sa nu asculte de vociferările cele gōle ale demagogismului în desvoltare, ale demagogismului, care de o parte hulește totu, și care de alta parte nu este în stare sa puna nimic'a în loculu celorlaltor resturnate prin hulele sele. Cu tōte aceste, în tempulu presentu pericolulu e iminentu, pentru ca poporulu nostru român este, pre pōtenu disu, retienutu dela ori-ce întreprindere salutară pentru densu; lumin'a faptelor în favorulu seu se întonece totu mai tare, e aprōpe de a nu mai zări nimic'a din principiile înscrise pre stindardulu seu la 1848, la 1861, 1863 și 1865, principie, cari faceau din trensulu o națiune viasă, respectată; este pre aci de a fi espusu a audi numai nisce strigate reslitate asupra vecinilor sei concetățieni și în același tempu a-i vedē spriginiti, de-si toti contrari ai sei și ai intereselor sele; este înse totu odată espusu de a fi cu totul nebagatu în sēma, de a fi urgisitu, persecutatu și — , e oribilu a exprime, a fi în fine și cu tempulu stersu din cartea vieții!

Stămu dară tocm'a la respenthiile lui Ercole. Avemu sa alegemu de a procede pre calea cea grea spinōsă a faptelor, că sa ne repunemu în vėdi'a ce compete unei națiuni; sēu de a procede pre calea cea largă a hulelor și vaierărilor cu manile în siolduri spre a intră în abisulu celu largu alu peteciunei. Si dēca voru persiste românii în apathia și indiferentismulu de siepte-optu ani încōce, încetu cu încetulu și neobservatu se voru vedē împinsi de eveneminte pre calea din urma, fără de a mai putē resiste fatalității create de tirani'a de pre pedestalulu „majorității neorganizate.“

Dejă vedemu o împretinire însemnată cu apathia și cu indiferentismulu sūsu și josu în totu organismulu națiunei. Vedemu josu o necuprindere, încātu-va escusabile cu nesciintia, a ori-ce interese ale poporului, sēu celu pōtenu ide'a acea gresită că d. e. pre noi românii nu ne interesēza nici împartirea teritorială a țierei, nici introducerea comasatiunei, nici muntii revindecati ai regim. I românii tranșu confinariu, nici afacerea Naseudenilor, dară nici a Talmaciului, și Salistei, nici altele. Tōte aceste au influență în genere sēu în particularu asupra națiunei

române; dară cine se interesēza de ele? Nimenea, afară, dēca de unele, vre-unulu sēu doi advocati, dintre care numai unulu e român. Sūsu, inteligința nōstră cea carunta, în a cărei sinu aru fi se sēda Nestorii poporului, onōre esceptiuniloru abia vedē, ca si sparge unulu capulu cum se apere mai cu desteritate diplomatică netotieile proselitismului ultramontanu între români, și cum s'afacpre lumea română și neromână sa credă ca totu binele lu au românii dela ultramontanismu și cātu odată sa face iluzorie încercările celor ce simtu trebuințele naționali, spre a putē neajignitu purtă cōd'a slepului unui necunoscutu Trauschensfels și spre a demustră în tipulu acēstă contra împilatoriloru magiari în favōrea împilatoriloru sasi.

Deputatii dîn diet'a ungurēscă? În aceleși slabiciuni că sūsu și josu în națiune, onōre esceptiuniloru! Ba unii inventēza cātu unu proiectu de resoluțiune domesticu, care nu vātenu pre nimenea și care merita a stă pre mēs'a unui profesor de stilistică spre censurare, nici de cum înse între actele de stat; căci ce va se dica a luă în „considerare“ pre națiunea română, fără de a spune cum, în ce casuri anumu și apoi pre lângă acēstă cātu vinu cestiuni vitali pre tapetu ce va se dica a tacē că pescii și spre a pune corōna ignoranței a votă cu inimicii intereselor române?

Lucrurile mergu unu pasu mai departe, pentru ca vedemu o împretinire cu derimarea a totu ce a fostu maretu în politică nōstră națională. Faptele celui mai sublimu politicu între români suntu de unii atātu de desaturate și deformate încātu e pre aci de a vedē, mănă poimănă, nuli-tățile naționali politice radieste între lucrări și lucrări degradati la inferiorulu nuli-tăților, dēca nu mai multu. Se cētēscă cine-va numai articuli lui „Publiculu“ din Federatione nr. 10 și 13 unde prelatii români se amesteca spre a face mai întâi din ei unu amalgamu urgisitu politicu și va recunōsce ori și cine ca suntemu pre cea mai buna cale de a înaltură puterile cele mai bune din națiune, dela ori-ce activitate politică, spre a o concrede, sēu mai bine spre a o parasi în mănile acelor'a, ce dîn fia-care ambițiune personale egoistica, fia aceea și o erōre, voru sa fureșcă o sublimitate politică, unu martiriu politicu. Nu vomu aperi pre acelu ce este istoria românilor din Transilvania și Ungaria, în restempu de 25 ani, nici pre urmatoriulu lui, carele abia s'a suitu pre scaunulu celu împreunatu înca cu greutăți naționale politice și bisericesci, nici pre altii. Faptele lor voru vorbi pentru fia-care și națiunea română va profită de ele dupa cum le scie apretia. Despre cele ce este publiculu „Albini“ si-litu a cētī în „Albin“ în tōta septamăn'a de două ori, fiindu-ne tempulu cu multu mai pretiosu, nici nu mai amintim, pentru ca aci grasēza reulu asiă de tare, confusiunea și încercarea terorisatōria este asiă de mare, încātu dēca aru fi ea espressionea națiunei, națiunea română aru fi insalvabile perdută pentru tōte tempurile.

Unu pasu dară înca aru mai trebuiu facutu pre calea acēstă și avemu sa dispāremu în negura indiferentismului amestecat cu veninulu ambițiuniloru personalu, dōue otravuri, un'a mai tare și mai fierōsă decātu cealaltă!

Dară pasulu acēstă sa nu-lu facemu. Sa remānemu credincioși principiiloru strabuniloru și parințiloru nostri, sa remānemu credincioși principiiloru nōstre numai de vre-o cātu-va ani mai înainte.

Istoria ne invētia ca strabunii nostri au fostu patrioți mari, au sacrificatu avere și

sânge pentru patria. Istoria ne arată luptele lor pentru reocuparea locului cūvenitu între națiunile țierei folosindu mijlocele legii și numai în casuri estreme luându refugiu la mijlocele extraordinare. Istoria ne invētia ca până cātu românii nu au parasi terenulu faptelor au valōratu și ei în patria, s'au suitu până și pre tronulu Ungariei, au avutu dupa tempurile de pre atunci o aristocrație și nobilime numerosă, carea a crescutu la numeru până și sub principii indigeni; în data înse ce s'au aretat că națiune indifereți, au venit totu felulu de nepastuiri preste ei, aristocrația o au perdutu successive și nobilimea cea numerosă s'a tratatu mai numai că materialu de a prasi din ea inteligința magiara. Istoria ne arată ca la anulu 1848 s'au statoritu unu principiu de mare însemnatate pentru noi românii în statulu nostru celu poliglōtu și adeca alipirea cea neclătia către monarhu și cas'a sea domitōria. În fine esperința ni-a aretat că până amu urmatu acēstui principiu, pre lângă tōte prejudețiile trecutului și pre lângă strāmările cele mari ale politice interne, românii amu fostu pre calea progresulu politicu.

Ceea ce au facutu antecesorii nostri spre binele generalu alu națiunei nōstre sa fia tocm'a acum ignoratu, cātu noi dupa calculu ratiōnali omenesci aru trebui sa stāmu mai aprōpe de realizarea dorințelor nōstre?

Festivitate. În onōrea zilei onomastice a Escelentiei Sele Parintelui Archiepiscopu și Metropolitu Procopiu a fostu Marti sēra, sub conducerea P. Prof. Dr. Harion Puscaru, o festivitate scolară din partea elevilor Institutulu nostru archidieceșanu, carea, fiindu fōrte bine cercetată, a decursu spre multamirea generale, despre a cărei detaiuri cu alta ocaziune.

„Hon“ a întielesu ca fusiunea fracțiunei lui Mocșary cu stāng'a estrema este o faptă împlinită. Fracțiunea Mocșary intrēga (12 deputati) și stāng'a estrema (30 deputati), cu esceptiune de 4 membri, s'au întrunitu într'unu programu comunu, carele pretinde completa independența pentru Ungaria, armată separată, afaceri vamale și comerciale de sine statatōre, afaceri de banca și financia de sine statatōrie și reprezentanță autonomă în afară. Partid'a consideră numai punctele acestea dreptu puncte de portidă. În celelalte cestiuni politice lasă membriloru mână liberă. Cei 4 membri din stāng'a estrema, cari n'au primitu programulu suntu: Baronulu Baldăcsi, Csanádi, Irányi și Rátonyi. Organulu partidei acēstei e verosimilu ca va fi „Baloldal.“

Diet'a Ungariei.

Bud'a-Pest'a 5 Martie (Cas'a reprezentanților.) După deschiderea ședinței Președintele anuncie: Petitiunea cetățitoru Ruszt și Raab pentru susținerea municipalității cetățitoru mai mici libere reg; petitiunea districtulu Făgărașului contr'a unei ordinațiuni a ministrului de interne referitōrie la limb'a oficială, și petitiunea despartimentulu criminalu dela judecatori'a din Bud'a-Pest'a carea cere concesiu de a potē introduce cercetarea criminală contr'a ablegatulu Em. Stănescu. Petitiunea acēstă se predă comisiunei de imunitate.

Edm. Kubinyi, alesu deputatu

d'etatu în Remaszombat a prezentatu mandatulu seu, care se predă comisiunei verificatōrie.

După acēstă urmăza prezentarea mai multor petitiuni, cari tōte se predă comisiunei petitiunare spre cercetare și cari la tempulu seu se voru pune la ordinea zilei în Camera.

Îos. Gull presentă urmatoriulu proiectu de conclusu:

1. Cum-ca rescriptulu, pre carele ministrulu de interne în respunsulu seu la reprezentatiunea Universității națiunei sasesci ascernută în 19 Decembre 1873 sub numerulu 1225 l'a emisă în 27 Ianuariu a. c. sub Nro 55502 întru cātu acēstă opresce pre Universitatea națiunei sasesci, a pertractă proiectulu de lege referitōriu la nou'a împartire și regulare a teritoriilor municipale și preste totu afacerile ce tain în dreptulu de stat, a luă conclusu asupra acelor'a și a face cunoscutu regimulu concludese luate în acēstă privință și a le presentă dietei în forma de petitiune, — și cumca procederea basată pre acēstă ordinațiune, prin carea i se luă Universității în faptă posibilitatea de a discuta asupra petitiunei, ce avea sa o facă către Dieta spre a cere scutulu ei contr'a acēstei procederi: stau în contrastu cu legile ce suntu în vigore.

2. Cumca prin acea ordinațiune a ministrului de interne în genere nu se schimbă nimic în cerculu legalu de activitate alu Universității națiunei sasesci, și cumca prin acea nu se pōte opri Universitatea națiunei sasesci, de a se folosi legalminte de dreptulu seu de reprezentatiune și petitiune, fia acēstă cu privire la proiectulu de lege pentru arondarea municipielor, fia acēstă din consideratiune că ori cari alte afaceri de dreptulu publicu.

Proiectulu de conclusu se va pune sub tipariu și în curendu se va luă la desbatere.

E Simonyi îndrēptă către ministrulu dela curte următōrea interpelatiune:

În „Budapesti-Közlöny“ dela 14 Decembre a. tr. sub nr. 287 cetim în alte locuri și acea, ca Majestatea Sa pre lângă contrasemnatur'a și responsabilitatea dōui ministru a datu unui Ant. Freistädler o decoratiune publică, adeca ordulu corōnei de feru clas'a III și respectivulu i s'a iertatu tacese: deci întrebă pre dlulu ministru ca în urm'a cărei recomandatiuni și pentru cari merite se seml ministrulu chematu a recomandă pre disolu Freistädler Majestății Sele spre decorare?

Mai departe întrebă, de are ministrulu scire despre acea împregiurare, ca în 7 Octobre 1873, asiadara dōue luni înainte de decoratiune, s'a adusu prin despartimentulu criminalu alu judecatoriiei de instantia prima din Pest'a o decisiune validă, după carea „în procesulu intentatu contr'a lui Ant. Freistädler pentru depunerea de juramentu falsu pre baza marturiilor suntu dovedi legale despre acea, ca disolu Freistädler a depusu unu juramentu falsu?“

Tiene ministrulu de ecuitabilu și corespunditoriu intereselor justitiei și moralei publice, a recomandă Regelui în atari împregiurări pre cine-va spre decoratiune?

Ad. Lazăr îndrēptă către ministrulu cultelor interpelatiunea următōre:

După-ce institutul teresianu pentru orfani din Săbiiu, că unulu ce este basatu mai cu deosebire pre fundatiuni erariali și prin urmare fără nici unu caracteru confesiunalu, numai asiă pōte sa corespundă scopulu seu, dēca reorgani-

sarea lui radicale planuită deja înainte cu vr'o câți-va ani, specialu deca se va emancipa acestu institutu de sub influința clericală: întrebă pre dlu ministrul de instrucțiune, de are de cugetu, a pune câtu mai curându în lucrare reorganizarea radicală neamănăvra a acestui institutu, asiedindu-se unu directoru laicu și profesori cultivati?

Amendone interelatiunile se predau în scrisu ministrilor respectivi.

Referentulu Matolay presenta raportulu comisiunei juridice asupr'a proiectului de lege privitoriu la procesur'a în casuri de falsificare a cambielor și totu din această comisiune

Referentele Schmausz presenta raportulu asupr'a proiectului de lege privitoriu la cea determinatiune din art. de lege XXV: 1871, în care se dice ca la judecatoriile cercuali în afacerile de cârti funduarie e necesariu unu colegiu de trei judecatori.

Ambele raporturi se voru tipari și predă sectionilor.

Referentele Szögyényi anounce verificarea deputatului Iul. Horvath, carele se da sectionei III.

Ministrulu pentru aperiarea tieriei Szend reportandu despre proiectulu de lege pentru sustinerea armatei comune, a marinei și a honvedilor se rōga, că Cas'a sa realēga comitetulu de 15, alu căru mandatu a expirat cu sesiunea trecuta.

Nascendu-se o mica desbatere pentru si contra acestui comitetu, dupa votarea urmata alegerea comitetului militariu va fi Sambata.

Cas'a trece la ordinea dillei.

Presedintele anounce rezultatulu alegerii din sedinti'a trecuta și s'a alesu, dupa cum anunciamu dajă în nrulu trecut, Sztarmay de membru în comisiunea bibliotecei.

Proiectele de legi referitorie la castastru creditele decursive etc. . . acceptate și în Cas'a magnatiloru se voru ascerne Majestăției Sele spre prea înalta sanctionare.

Cas'a primesce toate modificatiunile facute de Cas'a de susu în proiectulu referitoriu la scurgerea apelor închise în zagazuri și proiectulu acest'a înca se va ascerne spre sanctionare Majestăției Sele Regelui.

Urmēza proiectulu de lege pentru introducerea mesurii metrice.

C. Szatmáry acceptēza proiectulu că base la desbaterea specială, face înse motiunea, că în loculu numirilor straine sa se puna în lege numiri unguresci.

Ministrulu de comerciū contele Zichy arēta nepracticabilitatea acestei motiuni; pentru ca numirile ungare nu se afla și cându s'aru și află numai voru împedecă comerciulu internationalu; de acea recomanda proiectulu spre acceptare (Aplausu.)

Alex. Csiky nu primesce proiectulu.

E. Simony acceptēza în principiu acestu proiectu, înse prelānga introducerea numirilor ungare, spre a căroru staverire proiectulu sa se riepte la comisiunea centrală.

Cas'a primesce dupa acest'a proiectulu în stilulu datu de comisiunea centrală că base la desbaterea specială.

În desbaterea specială la § 16 unde se dice, că introducerea mesurii metrice începe în 1 Ianuariu 1876, Alex. Nicollis propune că această lege sa fia cu 1 Ianuariu 1878 deobligatoriă.

Ministrulu de comerciū pledeza pentru testulu originalu care apoi se si primesce în toti §§-i fără schimbare.

Cas'a acceptēza dupa acest'a proiectele de legi referitorie la acoperirea speselor cauate prin reorganizatiunea justitiei în confiniulu militariu provincialisat și la acoperirea surplusului în unii tituli din bugetulu pro 1872.

Ad. Lázár dorește acceptarea proiectului seu de concludu, cu privire la prezentarea unui proiectu de lege în caus'a fondului regiu în sedinti'a de Sambata, Cas'a înse lu respinge.

Asemenea nu se primesce nice pro-

punerea lui Ugron, că Cas'a sa dea sectionilor proiectulu seu de lege pentru stergerea comitiloru supremi. Siedinti'a se încheia.

Sinodulu parochialu în Resinari.

Resinari, 14 Febr. v. 1874.

(urmăre și fine.)

Dupa finirea acestui raportu, dlu Petru Brote din nou ia cuvintulu și arata: ca unii oameni carii trecu de frontasii Resnariilor, înse le place a seceră acolo unde nu au semnatu, în vēr'a anului 1872 în dōve renduri nōptea i-au spartu ferestrele casei cu pietri, pentru ca au înfruntatu în publicitate fără de legile lor, și au facutu propuneri pentru luminarea și moralisarea poporului nostru; iēra în nōptea trecuta pentru ca asēra în siedinti'a comisiunei au compus raportulu de fatia — i-au mangitu casele cu spurcaciuni! . . . Dice, ca acei oameni nu mai au rusine de oameni onesti. Omenii cei învetiati onesti și cu caracteru statornieu, care au aretatu vointi'a de a lucra pentru binele comune au fostu totu dēun'a spini în ochii lor, și i-au defaimatu unde li s'au datu ocaziune, numai că sa pōta ei trage folosu din venitulu comune. Aduce înainte unele rele întemplete în comuna de câti-va ani încōce, descrie la ce ruina pōte deveni Resnariulu mergendu lucrurile totu asiā; în fine provōca pre sinodu fatia cu alegerile care sunt de a se face astadi, că se alēga în comitetulu parochialu oameni pre cari din trecut i cunōșce ca sunt onesti, cu dreptate și cu pricepere, pentru ca numai prin de acesti'a se pōte înaintă binele parochiei. —

Dupa această par. presedinte sinod. pune în desbatere raportulu comisiunei. Membrulu comisiunei Maniu Drocu pretinde a se ceti și votulu seu separat din acelu raportu, ceea ce s'au și facutu cetindu-se de notariulu sinod. înse fără că se ia sinodulu vre-o notiia despre elu.

Par. presied. sinod. pune la votu ambe propunerile comisiunei din raportu: propunerea întâi'a se ia spre sciintia și se primesce unanimu de sinodu; iēra la a dōu'a propunere din raportu, notariulu comunale Ilariu Muciu ia cuvintulu și arata: ca densulu nefigurandu că membru alu comitetului parochialu și neprimindu nici postul de notariu ce i s'au oferitu, nu scie si-au implinitu comitetulu parochialu chierarea seu nu, și deca densulu au fostu vre-odata rugatu a suplini postul de notariu alu comitetului paroch. a scrisu numai aceea ce iau comandatu presedintelu și membrii comit. paroch. și si esprima parerea de reu cu cuprinsulu acelu punctu din raportu privitoriu la persōn'a sea și a fostului presied. atu com par. Ioane Drocu și la casu cându această propunere s'aru primi de sinodu însinua votu separat. — Petru Bancila combatendu escusările cele nefundate ale not. Ilariu Muciu cu fapte sciute, — sustiene propunerea a dōu'a a comisiunei în totu cuprinsulu ei.

Par. pres. sin. dupa acestea punendu la votisare propunerea a dōu'a din raportulu comisiunei, acest'a se primesce cu majoritate eclatantă de sinodu.

Par. presedinte sinod pune la ordinea dillei alegerea membrilor comitetului parochialu și a epitropiei și face întrebarea: Cugeta sinodulu a severă alegerea prin votisare secreta ori publică?

Membrulu sinod. Petru Bancila face propunere:

că membrii comitetului parochialu și ai epitropiei, sa nu se mai alēga prin votu secreta și sieduli cari dejă sunt si impartite, căci acestea se compun de unii egoisti, carii voru sa se impuna ei pre sinesi de alesi — și ca alegatori necunoscedu pre acele persōne — vōtēza sedusi — fără sa scie pentru cine; prin urmăre votisarea sa se faca publice, și sa se cetēasca listele compuse înainte sinodului, și din acelea numai persōnele cari voru fi primite de majoritatea sinodului sa se privēasca că alese.

În urmăre acestei propuneri par. Ioanu Bratu și presentēza o lista presedintelui

sinodului. Nicolau Ciucēnu fostulu presedinte alu com. paroch. opinēza, ca votisarea cu aclamatiune nu o iērtă § 6 din Statut. org.

Dlu Petru Brote face propunere: că sa se iee din ambele părți pronunciate căte o lista, și asiā din ambele liste sa se cetēasca persōnele și sa se puna la votu, și acei cari voru întruni majoritatea sinodului se voru privi de alesi.

Mem. sinod. Maniu Drocu propune votisare secreta.

Par. presied. sinod. punendu la votu propunerile de mai susu — sinodulu primesce propunerea lui Petru Bancila cu majoritate însemnată. Maniu Drocu în urmă primirei acestei propuneri însinua votu separat. Acum fiindu modulu de votisare defiptu de sinodu, Par. presedinte provōca până de trei ori pre membrii presenti că sa-i mai presentēdie vre-o lista — și presentandu-i-se da cetire listei presentate de către par. I. Bratu care lista se si primesce de majoritatea sinodului. Înainte de a se pasi la votisare, Nicolau Ciucēnu, Maniu Drocu și alti câti-va membrii ai fostului comitetu parochiale protestanda contr'a modalității de alegere se departēza din sinodu. — La votisare s'au chieratu fiesce care membru sinodulu presinte la mēs'a presidiului, și acolo si-au datu votulu pro seu contr'a — și rezultatulu au fostu 74 votanti pro, unulu contra. — Dupa această par. presied. alu sinodului anounce rezultatulu și proclama pre toti membrii din list'a presentata de către par. I. Bratu de alesi.

Dupa această par. presedinte sinod. face întrebare sinodului: ca mai are cine-va a propune ce-va? Membrulu sinodulu Bucuru Hódrea se însinua la cuvintu și arata următoarele: Avendu în vedere ca comitetulu parochialu în anul 1872 au lucratu numai din ura și resbunare pentru depunerea lui Petru Bancila din servitiulu invetiatorescu; considerandu, ca atâtu depunerea lui Petru Bancila câtu și înlocuirea lui cu altu invetiatoriu au fostu fără scirea și vōi'a sinodului parochialu din Resinari și contra Statutului organ., propune:

„Ca sinodulu parochialu sa-si esprime nemulțamirea și parerea de reu pentru depunerea invetiatorului Petru Bancila din postul seu invetiatorescu; și comitetulu parochialu sa se insarcineze a midiloci la locurile competente restituierea lui.“

Ponendu-se la votu propunerea de mai susu a lui Bucuru Hódrea de par. pres. alu sinod. sinodulu o primesce cu unanimitate.

Dupa această ne mai însinuandu-se nimenea la cuvintu, par. presedinte de chiera sinodulu din an. 1874 de închisu.

Ibaneși în 15 Febr. 1874.

Fōmetea din anul 1815—1817 care stinse multime de oameni din toate părțile tieriei, locitori de aici că sa nu cada victima acelei'a, au peregrinat în țiera straina, în vecin'a Moldov'a, numai cinci familii, dupa cum ne spunu betrânii, au ramas aci în tota comun'a. Vine anul 1838 cându pamentulu iērasi si-au datu rodurile sele, partea cea mai mare din locitori peregrinati, se reintōrse în pamentulu natalu, multi înse aflāndu-si adăpostu favoritoriu în vecin'a Moldov'a, s'a împamantenitu acolo și nu s'au mai reintorsu la vetrele lor, cu deosebire parte barbatēscă. —

Vine anul 1831, cându unu ce înfricosiatu au facutu se tresara toti ardeleni. Acest'a au fostu epidemica morbu „coler'a“, care dupa cum ne spune istoria mai în tota tier'a n'a fostu familia din care sa nu fi rapitu unu seu mai multi individi; iēra betranii nostri ne spunu, ca si atunci din comun'a nōstra au fostu rapiti de acelu morbu mai multe dieci de vietii omenesci, mai toti parte barbatēscă, și cu deosebire capi de familia, dupa care au ramas că eredi multime de orfani. —

Abiā trecu o jumetate de anu, adeca, în iērn'a anului 1832 cându, o fēra sel-

bateca și turbata, vine într'o nōpte în togmai că furulu, și într'unu modu înspaimentatoriu rapesece preste 50 barbati dela etatea 20—60 ani; adeca: unu lopu turbatu au venit într'o nōpte negurōsa și au loatu satulu de alungulu, dela casa la casa, și dela grajdulu la grajdulu, se trantea de câte-va ori în usia, și stapānulu casei audindū sgomotulu esī afara, cându fier'a turbata ce erā în acceptare, se tiepā asupr'a-i, și seu 'lu vatemā, seu numai i snfla asupr'a-i și apoi si continua oper'a înfioratōre — lasādu dupa sine rane ne vindecavere; toti acei victimasi numai dopa 6—10 dle între chinorile cele mai înfioratōre legati în lantiuri și potura dā sufletele creatorelui; — lasādu dupa sin multime de orfani, care înca avea lipsa de ajutoriulu altor'a. —

Anulu 1848/9 înca nu sciu deca au fostu mai fatalu pentru vre-o comuna în tier'a nōstra, că comun'a Ibanesci, căci aici vecinii secui pre lānga scopulu lor, au mai avutu și altu interesu particularu adeca: au avutu scopulu acelu draconicu, că pre toti locitori acestei comune sa-i omōre, și apoi aci și înca câte-va comune din giuru sale colonisēdie cu secui, ceea ce pōte se și întemplā deca sōrtea i-aru fi favoritu sa rieșsa învingetori din acea lupta sangerōsa. Mai tōte casele si le-a fostu menita ca care a cui sa fia. Mai multe dieci din locitori nostri, adeca numai barbati, și cu deosebire capi de familie pre toti care i-au potutu prinde, i-au omoritu într'o di în capulu comune de apusu, într'unu modu barbaru scotindu-le la unii ochii, seu intestinele, la altii taindu-le alte madulări ale corpului — și dupa unu intervalu de chinu i-a facutu se ingenuchia, și pretoti de odata i-au puscatu, iēra muierile lor cari li se rōga sa le omōre batjocorindu-le și torturandule în multe feluri le respondea ca pre ele le voru tienē de servitiōria; numai acei'a au potutu scapā atunci, care au petrecutu iērn'a cea grea în crepaturile stānciloru, prin crinii muntelui. Si în urmă acestor'a au ramas multime de orfani. Acele urme de trist'a aducere aminte, și astadi se cunōșcu durerosu.

Anulu 1861 înca au fostu pentru comunitatea nōstra unu anu fatalu, căci mergendu cinci individi preste munte la tergulu dela Szt.-Miklaus, — în verfulu muntelui Cristigiu ii intempiraranescese secui în drumu, și simtiundu cumca aru avea bani la densi, într'unu modu barbaru auditu numai dela urmatorii lui Atil'a i-au omoritu ciungarindu-i cu securea, taindu-le grumazi de totu, scotindu-le intestinele, dupa aceea i au astupatu pre o cōste de munte cu butuci și zepada, și numai abiā s'au potutu gasi tōte madulările taiete; de acesti cinci individi înca au ramas aproape la 30 de orfani.

Pre cându de abiā se mai vindecasera ranele din timpurile trecute, și generatiunile tinere mai vitasera acele timpuri de trist'a aducere aminte, și se vedē indetulire pre fetiele lor, eata în lun'a lui Iuliu anul trecut 1873 ospele din anul 1831 din nou ne cērea, adeca, epidemica colera în tempu de cinci septemāni ne rapī preste 90 de vietii omenesci din mediloculu nōstru; de acesti caditū victimi în anul trecut iēra remasera multime de orfani minoren, dintre care mare parte se alegu cersitori, umblādu prin usile omenilor. Câte-va case remasera de totu pustii.

Abiā trecura câte-va luni, dupa încetarea colerei si eata se ivesce la noi altu morbu înfioratoriu, adeca bubatulu în oameni de etate si anghin'a în copii, ambele aceste din Decembre a. tr. până acum ne lase câte doi până în patru morti pre di, în alte comune din giuru, nici coler'a nici versatulu și anghin'a nu au grasatu asiā tare că în Ibanesci.

Pentru ce o provedintia atâtea calamități și asiā mari preste nenorocit'a nōstra comună; pentru pecatele nōstre, seu ale parintilor nostri?

I. Petru.

La cestiunea usurei.

(P i n e.)

(IX.) Nimicirea industriei Indiei și Irlandiei prin legile de repressiune ale Englierei, și dejosirea acestor țări la stadiu puru agricolurali a avut în aceste țări, cari în vechime erau foarte roditoare și cu o populație foarte desă, acela rezultat trist, ca în timpul dela 1811—1860 Irlanda a pierdut prin emigrație și fomete peste patru milioane oameni și populația a scăzut abia în 50 ani la jumătate și acesta jumătate a devenit din cetățeni cu stare buna proletari cerșitori și espusi fometi, ca în anii 1850—1863 aproape 6 milioane hectare pământ cultivat s'au prefăcut în o pustie. În India, țara paradisului și a abundenței, nimicirea industriei a condus la moarte prin foamete și pustiesce în totu anul sute de sute și sute de mii de jugere pământ aptu spre cultivare.

Patria noastră mai strensă pre lângă toate pedeele numeroase ce întemînă în dezvoltarea sea, înainte de a veni în relație directă și în concurență viale cu țările din afara, se află în o bună stare de suferință în părțile acelea, în cari industria și până cându acestă stă la înaltimea timpului, agronomia corespunde recerintelor timpului seu, și ambele (agronomia și industria) steteră în celu mai vialu comerțu reciproc prin multele centre locale de comerț din cetățile provinciei. De cându înse concurența industriei mari, carea produce multa și estinu, e deschisă și apesa mai de totu industria cea mica, de cându agronomia a ramas tare inderetru agronomiei țării lor externe ce progresă cu pasi gigantici, de cându negociatiorul s'a vîritu că medlocitoriu între producție și consum și comerțu din intru pierde mereu din intensitatea sea, de atunci pericolul ce ne amenință cu o seracie estrema, se apropia cu pasi gigantici de noi.

Tempul e aur și celu mai mare capitalu alu societății omenești, puterea de lucru, e totu odata ceea ce noi trebuie să si folosim în momentul producției, spre a nu se perde pentru totu deun'a. Risip'a cea mai stricăcioasă și carea si resbuna mai crancenu e pierderea de timp și nefolosirea puterii de lucru produse la momentu, pentru ca ori și ce productu naturalu are numai intru atăta pretiu intru cătu lucrul omeneșu e împreunat cu acel'a și intru cătu lucrul omeneșu lu face folositoriu și aptu spre întrebuințare. Toti asiă numiti tesauri ai naturii vor fi pentru noi în casu cându nu vom întrebuința lucrul mînilor pentru densii, numai aurulu lui Midas, materia mîrtă și omorîtoria. Cumca alu doilea isvoru nedescablu de seracie, risip'a de timp și putere, se latiesce la noi în dimensiuni colosali, nici unu omu liberu de prejudeții si seriosu nu va pot negă, de-si atare risipire nu e totu-deun'a vin'a noastră si-si are caus'a sea primitiva adese ori în impregiurări, peste cari a domni nu sta în puterea noastră.

Seracia noastră e progresiva. Sustă acea aksioma, că un'a ce e abstrasa din experientia și din legile naturii: ca banii, asemenea apei, tindu în impartirea lor pre pământu a ocupă totu-deun'a loculu celu mai afundu, va se dica, ca banii acorgu si se aduna acolo unde fipsarea procentelor e jos și nu recurgu acolo, unde procentele stau mai susu. Acesta lege si are bazea în impregiurarea, ca factorii și puterile cari atragu banii, numai în acelea țări se află totu-deun'a, în cari totu odata condițiile pentru fipsarea mai josu a procentelor sunt implinite. De acea noi nu potema acceptă sa ne vîna capitale și bani de aia, până cându puterile atractive nu vor prevală pre cele repulsive, seu până cându puterile repulsive nu vor fi eliminate din organismulu statului și alu societății noastre.

Din cele dișe în articuli de până acum resulta de sine cauzele seraciei progresive în patri'a noastră silatirea în dimensiuni totu mai mari a „usurei“, resulta de sine reformele și puterile, cari rebuie sa intre în viața și sa se intro-

duca, deca vomu a preveni la tempu reulu și perirea. Acestea sunt:

1. Radicarea intelectuală și morala a poporului. Știința e putere și știința e avere.

2. Radicarea agriculturii. La noi însemna acestă o reforma radicală pre acestu teren, înse ea trebuie sa se indeplină.

3. Radicarea industriei și împreunarea cea mai strensă a ei cu agricultura; posibilă apropiere a producătorului către consumente; radicare și restaurarea comerțului internu în proporțiune către comerțu esternu.

4. Libera dezvoltare a tuturor puterilor. O legislație liberală, carea stimand pre totu cetățenulu sa dea egală îndreptățire între totu civii patriei, sa scutască pre totu insulu și sa-lu lase a se dezvoltă în felulu seu. (Adeca dezvoltarea națională.)

5. Folosirea a totu timpulu și a puterii. Înmulțirea ocupațiilor și a speciilor de ocupație. Pastrare în fructele lucrului și nerisipirea lor în aparate de resbelu și în linii de drumuri ferate cari nu promitu nici unu viitoriu; ci capitalizarea acelu puteri în investițiuni.

6. Reforma contribuției. Straformarea contribuției indirecte în cea directă.

7. O adevărată justitia; dreptă, rapede și libera de spese.

8. Distribuția lucrului și impartirea lui conformu timpului. Introducerea și promovarea asociației libere spre a lucra pre toate terenurile și până la marginea estrema.

Cum sa se începa și cum sa se indeplină aceste reforme, despre acestea vomu vorbi mai tardiu. Intâin sa privim adevărulu în fatia. Cunoscend adevărulu sa avemu firma vointia a-lu duce la triumfu! Fapte, științe și vointie de feru se cuvine viitorulu!

Înca la începutulu acestui ciclu de artioli facuram în introduce o mica îndigita la isvorulu de unde amu reproducu acestu tractatu științificu. Deci acum la finea ciclului venim a completă observarea de atunci cu acea, ca acestă materia într'adeveru dămna de a nu fi trecu cu vederea s'au reproducu în organulu nostru din „Herm. Zig.“, unde o publică sub velulu anonimității unu barbatu de știință de altmîntrenea cunoscutu publiculu germanu. Noi amu reproducu acestu tratatu, care foarte bine caracteriză confuziunea financiară și sguduirile de cari patimescu mai toate staturile continentului în mesura mai mare seu mai mica în tempulu criticu de fatia, precum și cauzele de unde provinu acelea, din acea convicțiune, ca e mai bine a imprumută dela străinu ce e bunu si folositoriu, decâtu a timp bunulu semtu alu publiculu cetitoriu cu nesce frase banale fără sensu și fără considerațiune către bun'a civiuită.

Post'a din urma.

Scirile ce le avemu din Pest'a ni spunu, ca Majestatea Sea a sositu Dumineca în Bud'a-Pest'a și în aceeasi di pre la 9 ore a primitu pre ministru-presedinte în audientia, carea a duratu mai două ore. După audientia a venit Slavy în boroul seu, unde erau adunati ceilalti ministri, au subscrisu cu totii cererea demisiunii, și o au subternut indată Monarchului. Acestă inca nu s'a dechiarat asupra demisiunii. La propunerea lui Slavy Regele a chiamat Luni la sine pre presedintele casei deputatoru Stef. Bittó; în aceeasi di pre bar. Sennye și mai tardiu si pre Col. Ghyczy; Marti aveau sa fii primiți în audientia încă Csengery, Col. Tisza și Kerkapoly. Persoanele aceste n'au fostu invitate de o camdata pentru ca cu un'a seu cu alt'a sa se formidie unu cabinetu, ci numai spre a audi Regele pareri despre situațiune. Cum va avé a se compune cabinetulu rămâne la bun'a aflare a Maj. Sele.

Se vorbește ca Sennye nu este învoitu nici decum cu coalițiunea. În pri-

vinti'a acest'a publica „Huni'a“ o notiția picanta și totu-odata și interesanta. Eră vorb'a ca primatelu Ungariei, cardinalulu Simor este chiamat de Maj. Sea la Budapest'a spre a-si da parerea asupra legilor confessionale desbatute în reichsratul austriacu. „Huni'a“ nega acest'a și dice ca scornitur'a acest'a a fostu numai unu pretestu. Lucrulu înse este astfelu. Regelu i s'a adus la cunoscintia ca disoluțiunea partidei lui Deak sta în legatura cu programulu acestui'a în afaceri bisericesci și că nu cumva disoluțiunea acest'a sa devina periculoasă pentru țiera sa se ia de tempuriu mesuri spre a o reduce la putinciosulu ei minimu. Maj. S. a aflatu dara cu cale a cere si parerile primatelui. Cardinalulu-primat si principe tiene de altmîntre, si acest'a a sustinut'o cu tota franchet'a și în audientia avuta la M. S., pre baronulu Sennye de barbatulu celu mai aptu de stat și în stare de a conduce regimulu, și de cea mai mare calamitate pentru țiera, deca va pune piciorulu „influența calvinistica“ în ministeriu prin Col. Tisza. Cardinalulu e convinsu ca din partid'a deakiana nu e nimenea în stare, nici Lonyay, a pune programulu lui Deak în forma de legi pre măs'a dietei; pre cându Tisza cu acest'a si aru începe agendele. Primatelu, se dice, ca s'a dechiarat înainte M. S. asiă de pre fatia în contr'a principiilor lui Deak, privitorie la afacerile bisericesci, încatu n'a mai ramas nimic'a de doritu. Cându acele principii s'au prefăcut în legi, aru fi disu primatelu, în fidelitatea sea cea nelîmorică către dinastia, este mai gata a renunță la toate bunurile lumesce, la demnitatea de primat și s'aru retrage în viața privată, decâtu sa le primesca și sa le puna în lucrare, căci după convingerea lui acelea aru trebui sa ruineze dinastia, tronul și patria.

Cu toate aceste se dice ca Regele e aplecatu a avé pre Col. Tisza în cabinetu deca acest'a nu va pune vre o condițiune care sa altere pactulu cu Austri'a.

Varietăți.

Statisticu. Nu de multu au aparut „anuariulu militariu statisticu pentru anul 1871“ redigiatu de comitetulu militariu tehnicu și administrativu. Într'acest'a sunt tractate rezultatele asențurilor ordinare în anul amintitu și comparate cu cele din anii de mai înainte.

Noi ne vomu tîermur pre lângă unu estrasu de date interesante, momentose pentru cunoscint'a referintelor etnografice ale patriei noastre în întelesulu celu mai largu.

La asențarea din anul 1871 s'au visitatu de medici 506,707 jûni obligati de a milită, dintre acesti'a numai 155,122 de insi s'au aflatu după aptitudinea lor corporala și spiritala corespunditori serviciilor militare. Aptitudinea de serviciu militariu se poté compută cu 306 la mie și ne aptitudinea cu 694 la mie. Din actele comandelor generali se vede proporțiunea celor corespunditori pentru serviciulu militariu asiă: Zar'a 452, Budapest'a 406, Inopontea (Insbruk) 368, Triestulu 350, Sibiulu 344, Agramulu 342, Prag'a 271, Gratiulu 257, Brînul 253, Lintulu 237, Leopole 229, Vien'a 194 la mie apti pentru serviciulu militariu. Asia dara Zar'a și Budapest'a după numeru da contingentulu celor mai apti individi, Leopole și Vien'a celor mai neapți individi pentru armata.

Rezultatele constatarilor în privinti'a marimei corporale și voluminositatea peptului sunt următoarele: marimea corporala de mijlocu se găsește mai cu sîma la „Nemti, Cechi și Romani între 62 și 63“, la Poloni (Mazuri) Ruteni, Maghiari și Slovaci între 61 și 62“, la Croati 63“, la Dalmatini 65“ „Voluminositatea peptului abia ajunge jumătatea corpului în casurile dela 60“ în jos; numai la Nemti și Ruteni, (despre cari din urma este de a se observă ca sunt mai robusti, de cătu Poloni) se vedu proporțiuni mai favorabile. Romanii au preste totu peptu mai putînu dezvoltat că celelalte popore din Austro-Ungari'a. Insa peptu în-

gustu în întelesulu stensu alu cuventului se afla în genere numai la individi din Sti-ria superiōra și în Carinti'a.

Cauzele neapținutinei pentru serviciulu militariu inca nu se pot consideră de constatat; totusi s'aru poté atinge în următorulu modu: în asediaturile dunarene ale Ungariei de sud și în apropierea Tisei frigurile, în Galiti'a, scrofule, tuberculose și inflamațiuni cronice, cretinismu în Tirolu, gusi în părțile alpine, în Boemi'a între Elbe și muntii gingantici, precum și în unele părți ale carpatilor, în fine bôle sifilitice, cari toate se arata în aceeasi proporțiune și în Ungari'a orientala și Transilvani'a.

Comitetulu Asociației românilor brasi-veni pentru spriginirea invetițiilor meseriasi și a sodalilor români face prin acest'a din nou cunoscutu, cumca mai sunt patru stipendii de câte 5 fl. v. a. din partea despartimentului I cercualu alu Asociației tranne pentru literatur'a și cultur'a poporului român la 4 invetiției de meseria.

Petentii — din cerculu I (Brasiovu, Sacele, Haromszék) au sa se adresie la numitul comitetu până la 15 Martiu c. v. a. c. cu atestatu dela maiestru, prin care sa documenteie parțarea lor și loculu unde s'au nascut.

„Sugrumarea naționalității germane în Ungari'a“ se intitulă o brosiură anunțată în comerțulu de cărți, carea trată asiă numit'a „cestiune sasăca“. „P. Ll.“ numesce brosiura acest'a: unu Sammlerium sasescu din Sibiū, unu pamphletu uritu despre carele seriosu nu poté vorbi nimenea, care între alte defecte mai are și meritulu acel'a, sa cetîndulu provoca continuu la cascatu.

Unu cersitoriu s'a espedatu din Aradulu nou în zilele trecute la judecatori'a din Timișoara. Domiciliulu lui se vede alu fi avutu în Croatia. Elu se pare ca se lupta cu lips'a cea mai amara și asiă umblă cersindu. La arestarea lui s'au aflatu la densulu 100 fl. imparatesci, mai multe monete turcesci de aur și o carticica dela cas'a de pastrare din Agram sunătoare pre sum'a de 1750 fl.

O societate, carea pōrta și protocolu. Cetim în P. N., ca în Sigetulu Marmatiei s'au aflatu trafic'a cea mare într'o nōpte din lun'a lui Ianuariu sparta, lipsindu din trens'a bani merunti în suma de 200 fl. și o cantitate însemnată de cigari. Faptuitorii nu se sciau. Dara nu trecu multu și batea la ochi ca scolarulu A. Steiger din clas'a a VII a gimnasiulu de a acolo eră splendidu afara din sama în cafenele și platea totu cu bani merunti, țiera pre colegii sei i tractă cu cigari, de cari se aflaseră numai în trafic'a cea mare. Politia arestăza pre junele barbatu și elu și marturisesce, ca dimpreuna cu alti patru colegi, pre cari elu nu-i va tradă nici deca lu voru tăia în bucată, a spartu trafic'a. Ceretânduise insa locuintă se afla unu protocolu fără de subscieri, în care mai multe persoane se obliga a castigă bani cu orice pretiu, spre care scopu sunt de a-se tiené din cându în cându și „siedintie“.

(Champagneru în Transilvani'a.) Marele posesoru Esquire Ioan Paget recunoscutu de unu economu însemnatu lauda în diuariulu agronomicu de specialitate „Erdélyi gazda“, Champagnerulu fabricatu de Mehner et Comp. din struguri transilvani dicendu ca acest'a e foarte escelente. Butela de celu mai slabu costa 2 fl. de celu mai bunu 2 fl. 50 xr.

(Bucătariile populare din Parisu.) În urm'a criselor sociale, de cari nu pot fi scutitu nice Parisulu, 200,000 oameni devenira fără ocupațiune, prin urmare și fără pâne. Spre a alina în cătu-va acestu reu semtitu soci'a maresialulu și presiedintelulu republicei s'a pus în fruntea unui comitetu care consta din cele mai de frunte dōmne din societatea Parisulu, a căru problema binefacătoria e: înmulțirea bucătariilor populare. Dōmn'a maresiala

recunoscându, ca spriginierea din partea presei e cel mai însemnat factor întru promovarea scopului sublim, față cu directorii celor mai renumite diuare o entente cordiale. Resultatul, esoperatu în modulu acestă e de déjà imbucurătoriu. Publicarea celor două liste de subscripțiune dintăiu în „Jurnalulu oficial” a datu o suma de 98.661 franci. La acestă suma au contribuit: președintele republicei, Mac-Mahon 20.000, domnă maresială 2000; consiliariulu generalu dela bancă franceză 20.000; principele Joinville 3000; Villemessant 2000; dlu Seilliere 2000; dlu Hottinguer și Comp. 2000, Marquard și Comp. 2000; directorulu banchei de Paris și de Nederlandi'a 1500; principele și principesa de Montmorency 2000; contesa d'Eu 1000; principesa de Sachsen — Koburg 2000; ducele de Nemours 3000; Palmer Harding 1000; contele de Greffulhe 5000; Christoffe și Comp. 1000; Pillet Will și Comp. 2000; Archiepulu — Cardinalu din Parisu 1000 franci.

„Unu sateanu”. Cu subscrierea acestă ne scrie un locuitoriu din comună Acintisiu, comuna locuită de români apartenatori de confesiunea gr. cat. camu 56 și la cea gr. or. cam 48 familii.

Ambe părțile și au preotulu lor confesiunalu. Celu gr. cat. că mai avutu, se folosește de toate ocașiunile spre a batjocori preotulu gr. or., defaimându chiar și confesiunea acestui din urmă. În ajunulu botezului din anul acestă se întâlnira amendoi, umblându cu crucea în o curte locuită de doi cumnati, dintre care unulu este gr. or. Preotulu gr. cat. termina curenđu funcțiunile religioase în casă credinciosului seu și alerge în casă unde se află preotulu gr. or. iera în funcțiunile sele. Aci, restindu-se către preotulu gr. or. 'lu întrebă, ce caută în casă acestuia, pentru că și sufletulu din tressulu l'a cumperatu. Elu adeca cumperase casă și partea din curte și gradină tinentore de casa, cari după mărtea proprietariulu vendiatoriu, au să treacă în proprietatea preotului gr. cat. După acestă întrebare restita au luat vasulu preotului gr. or. care conținea apă sfintită, a versatu apă, a aruncatu vasulu, l'a lovit cu piciorulu dicându: „poti lua alta apă din parcu, căci nici acestă nu e mai sântă ca acea”.

Pentru faptă acestă s'a și facutu aretare la tribunalulu eriminalu din Aiudu. În aceeași zi și au batutu preotulu gr. cat. pre eclisiérulu seu, din causă ca l'au întrebatu, ca pentru-ce au versatu apă cea sfintită a fratiloru gr. or. Bietulu eclisiéru scapă numai cu fugă, cu capulu golu din naintea parintelui seu sufletescu, carele esclamá după densulu, adeca după eclisiéru, parintescile cuvinte: și tu esci hotiu și hoheriu că preotulu neunitu. Nemesea însă n'a asceptatu îndelungu, nici până sa se decida lucrulu la tribunalulu susu amintitu. Căci mergendu parintele gr. cat. cu unu crestinu gr. or. la jupânulu Hersch și petrecându până către 11 ore noptea, s'au încalieratu amendoi și deocamdata preotulu desnumitu l'au batutu și pre acestă. Dăra tocmăi precându se laudă către unu poporénu de ai sei, ca ce felu de bravura a mai facutu și ca ast-feliu facea densulu și prin Blasiu că studente, ieta sosesce celu batutu în urmă cu vre-o câți-va soti și batura pre parintele până cadit josu. „Acestea sunt faptele preotului nostru gr. cat.” incheie scrisoarea din care facemu estrasu, „care dice, ca elu este domnu, preotu, și ddiu în Acintisiu, care nu leamu scrisu nici din o invidia nici personala nici religionara, ci numai că se vada și superiori nostri ce purtare buna are parintele nostru Dumitru Metea și cum lumineza poporul necultu prin exemple de acestea”.

Locu deschisu.

Resnovu în 12 Fauru 1874.

Dle redactoru! În nrulu 2 alu pretititului nostru diuariu „Tel. Rom.” s'a publicatu o corespondință din Resnovu

subsemnata de „mai multi fii ai poporului” în carea aretându-se nelinisea, ce de unu tempu încôce se sustiene în comună noastră Resnovu — amu presupusu ca la acea aru fi portandu vina și D. Dumitru Nanu de aici — de prezentu invetiatoriu în Satulungu.

În urm'a acestor dlu Dumitru Nann tare necajitu — vine în Nr. 8 alu acestui pretititului diuariu cu unu răspunsu înveninatu de desvinovătie, publicatu sub rubrică (Locu deschisu) dăra în locu de a se desvinovăti seu de a combate și resfrange acuzările din corespondință de susu — pre carea pentru satisfacerea dlui Nanu — o declarăm de a noastră celor subscrisi — afirma simplu ca amu fi aretatu „neadeveruri” că sub acestea sa ne „ascundem faptele noastre purcese din interesu particularu” ca noi ne basăm pre unu „protocolu falsu” facutu de o mica minoritate a comitetului parochiale, la îndemnul unei persoane di-bace și interesate, după care apoi ne întreba dlu Nanu, cu ce medilôce a umblatu densulu pentru reducerea parochiei la clasă a II-a și altele?

După acestu răspunsu nedreptu ne vedem provocati, dle redactoru! la urmatorea replica, pre carea în interesulu adeverului te rugăm sa binevoiesci a o publică în pretititulu nostru diuariu „Tel. Rom.”

Că sa nu fim lungi în vorba după parerea noastră totulu se invertă pre lângă urmatorele două întrebări a căroru răspunsu l'a dorește și dlu Nanu.

1. Ca umblatu dlui Nanu și rudeniile sele cu promisiuni ne iertate și nelegale a seduce poporul că se lucre la reducerea parochiei veduvite din Resnovu de clasă I-iu (în carea a pus o sinodulu ppsescu și a intaril'o Veneratulu Consistoriu încă din 1871) la clasă II a cu scopu că sa pōta concurge și densulu? seu n'au umblatu?

2. Ca deca au umblatu pututus'au nase din acea umblare nelegale turburării între poporeni?

Ad 1-om Noi sustienem și acumă că și în corespondință noastră prima ca, da — dlu Nanu și rudeniile sele au umblatu cu promisiuni nelegale și neiertate la reducerea parochiei veduvite din clasă I-a la a II-a clasa.

Dovêda la acestea e urmatorea fassione a celor patru membri ai comitetului parochialu mai jos numiti depusa la protocolulu ședintiei tinentu în 26 Decembre 1873 sub presiulu parintelui protopopu, pre care protocolu pentru încredere, lo tramitemu dăului redactoru — care fassione din caventu în caventu suna asto-feliu: „Stoic'a Dobrescu, Dumitru Cretiu, Dumitru Brezanu și Ioanu Marg'a Neculoiu spunu unanimu, ca în sêra de sântulu Nicolae a. c. au fostu postitu de Radu Badnariu (uuchiulu dlui clericu D. Nanu) iera Dumitru Brezanu de tenerulu Nicolau Nanu (fratule dlui Nanu) la casă clericulu D. Nann de aici, de prezentu invetiatoriu în Sacele, intrandu în casa după ce i-au cinstitu mamă susu numitulu clericu cu câte unu pacharu de rachiu, s'a adresatu (clericulu Nanu) către ei cu rogarea că sa lucre pentru reducerea parochiei veduvite de aici din clasă I la a II. clasă pentru a potē concurge și elu la acea, dicendu ca elu nu pōte face acestă, căci nui e iertatu după lege, — și promitiendu ca după alegerea de preotu, deca se va alege densulu se va întielege cum va fi mai bine și în privință parochiei de a două clasa cu poporul. Acestea le martarisimu în cunosciat'a sufletelor noastre și cerendu datorință le putemu intari și cu juramentu.”

Din fassionea acestor patru membri fruntasi ai comitetului parochiale — facutu în fatia și audulu tuturor celorualti membri ai comitetului parochiale se dovedesce de ajunsu ca dlu invetiatoriu Nann a umblatu pre cele nelegale și neiertate sa între în stăulu oiloru firește pentru ca cu biat'a sea cualificatiune pre cale legale nu potē face acestă. (Va urmă)

Raportu comerciale.

Sabiū 10 Martiu n. Grâu 7 fl. 67 xr. frumosu, 7 fl. 33 xr. mestecat, 7 fl. 7 xr. cualit. infer.; se-car'a 4 fl. 93 xr. până 4 fl. 67; orzu — —; ovesu 1 fl. 93 până 1 fl. 67 xr.; cucuruzu (porumbu) 3 fl. 87 xr.; cartofi 2 fl. 13 xr. galēt'a austriacă. Fărina buna 14 fl.; de franselu 12 fl.; de pâne alba 11 fl. pâne de casa 10 fl. maj'a.

Linte 24 xr., mazarea 24 xr., Fasolea 18 xr., malaiulu 16 xr. cup'a. Fenu legatu 1 fl. 15, nelegatu 1 fl. 10 xr., paie lungi 80 xr., scurte 70 xr. maj'a. Lemne de focu 8—10 fl. stang. austr.

Carnea de vita 22 cr. p., de porc 26 xr. Unsōrea 75 xr. pâna la 1 fl. cup'a. Bud'a-Pest'a 7 Martie. Tempulu celu se, ninu și uscatu, însoțitu de o recorăla semitōre, carea preste nopțe trece în frig, tiente în locu vegetatiunea. Acestă încă n'aru fi de a se numi o nenorocire. Este de temutu inse ca tinentu recel'a acestă seacă mai multu tempu sematurile de tōmna, cari și asiă sunt slubutie, se voru vatemă încātu voru fi reduse mai de totu.

Tempulu acestă nefavorabilu împedeca și sematurile de primavăra, căci pâna cându o plōia căldutia nu va udă pământulu, nu este consultu a semănă nimică. Rapiti'a s'a stinsu cea mai mare parte. Economii experti nu prorocescu unu secerisui splendidu nici de grâu nici de seacă. Pre Dunarea inferiōra s'a aretat ghatia în dilele din urmă. Diu tinenturile de josu încă n'a sositu nici o naie cu cereale.

Comerciu de cereale a fostu în septamân'a decursă mai multu mortu decâtu viu. Cu tōte acestea grâul indigeanu s'a platitu la începutulu septamănei cu 5—10 xr. mai scumpu că în septamân'a precedentă. Mai departe inse n'au înaintatu pretulu. Cu terminu de primavăra s'au încheiatu putiene afaceri pentru Pest'a cu 8 pâna 8 fl. 5 xr. Seacă a avut la începutulu septamănei tergu slabutiu; cătra fine s'a radicat cu 5 xr. pretulu, marf'a indigenă și estera; vendiarea a fostu cam 8000 galete mici. Ordinelu s'a platitu mai totu cu preturile cerute. S'au vendutu vre-o 10.000 galete mici; cu terminu de primavăra putiene afaceri. Pretulu ordinelu au variatu între 3 fl. 57¹/₂ xr. și 3 fl. 60 xr. a 72 p. vienesi. Cucuruzulu este firmu (tare, neclatitu) în preturile sele, pre cându în tergurile inferiōre a castigatu 5—10 xr. Vendiarea a fostu cam 10.000 galete. Cu terminu putiene afaceri; cucuruzulu banatianu cu 4 fl. 90 xr. până în 4 fl. 92 xr. celu românescu 4 fl. 77¹/₂ xr. până în 4 fl. 80 xr. maj'a vamala. Ovesulu în deposite mai nu se afla, încurgere forte putiene, tempulu celu rece secu împedeca sematurulu și de aceea comisiuntii caută sa se provēda cu provisiuni mai mari platindu bucurosu 4—5 xr. mai multu că în septamân'a precedentă. S'au vendutu 20.000 galete mici. Celu mai bunu comerciū au fostu cu termini. La începutulu septamănei 2 fl. 26 xr. până în 2 fl. 27 xr., la fine 2 fl. 31 xr. până în 2 fl. 32 xr. a 50 p. vienesi.

Lâna de ôie În septamân'a acestă s'a vendutu 1500 măzi și adeca circ'a 180 măzi lâna fina de medilocu cu 123 fl., circ'a 150 măzi lâna de medilocu de pepteni cu 103 fl., circ'a 200 măzi cualitate inferiōra cu 93 fl., circ'a 200 măzi lâna de vâra cu 87—82 fl. circ'a 100 măzi dto tisana cu 75—76 fl., circ'a 60 dto baraniana cu 77 fl., circ'a 60 dto cualitate inferiōra 61—62 fl., circ'a 300 măzi lâna barsana, tiurcana cu 36—37 fl. și 200 măzi dto cu 44 fl. până 45 fl. La tergu lu Iosefi ce se începe mâne au sositu mai multu cumperatori din țiera, cari au și cumperatu până acum unele din părțile mai susu numite.

Porci. Putiene afaceri; s'a vendutu mai multa marfă romanescă și serbescă. Preturile stăgrante. Provisiunea piatiei 33.370 capete.

Unsōre. Putiene cantare cu tōte aceste tendinția urcatōria de pretu.

Piele crude avura buna cantare, nu asiă cele lucrate.

Burs'a de Vien'a.

Din 26 Februaru (10 Mart.) 1874.

Metalicele 5%	69 50
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	74 05
Imprumutulu de statu din 1860...	103 75
Actiuni de banca	970 —
Actiuni de creditu	238 75
London	111 40
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	75 25
„ „ „ Temisiorene	74 50
„ „ „ Ardelenesci	73 75
„ „ „ Croato-slavone	75 50
Argintu	105 —
Galbinu	— —
Napoleonu d'auru (poli)	8 87

Licitatiune.

În 22 Martiu 1874 cal. nou se va esarendă prin licitatiune publica la casă parochială greco-orientală din Turd'a fe-natiulu numitu Lobodasia, asediatu pre hotarulu Turdei sub Nr. topogr. 5546 a. c. în marime de 106 juguri și 212 s'ângini patrati, pre 3 ani de dile la cela ce va dă mai multu. Pretulu de esclamar este 300 fl. și 10% că vadiu. Oferte în scrisu sigilate se primescu numai până la deschiderea licitatiunei. Conditionile esarendărei mai de aprōpe se voru potē vedea la casă parochiale din Turd'a, seu la cancelari'a archidieceșana din Sabiū.

Sabiū 19 Februaru (3 Martiu) 1874.

Consistoriulu archidieceșanu greco-orientalu.

(3—3)

Concursu.

Cu permissiunea Prévenerabilului Consistoriu archidieceșanu de sub Nr. 1258/1873 pentru ocuparea vacantei parochia Lancremu, protopresviteratulu Sa-

besiulu sasescu, se escrie concursu până în 24 Martiu a. c., în care di va fi și candidati'a.

Emolumentele sunt:

1. 12 jugere porțiune canonică.
2. Dela 154 familii câte 2 ferdelle cucurozu cu tulen.
3. Dela 154 familii câte o di de lucru (claca).
4. Si stol'a usuata;

cari venite, calculate în bani gat'a se urca cam la 650 fl. v. a. —

Doritorii de a ocupă acestu postu au a-si ascerne petitiunile lor instruate cu unu:

- a) Atestatu despre absolvirea gimnasiunului superioru și depus'a maturitate (Nr. cons. 151/1870 și 1253/1873).
- b) Atestatu despre absolvirea studiilor teologice și despre esamenulu de cualificatiune.
- c) Atestatu despre servitiile sele de pâna acum până la terminulu indicatu la oficiulu ppsescu alu Sas-Sabesialui. —

Lancremu în 21 Febr. 1874.

În contielegere cu dlu protopopu Ioanu Tipeia.

Comitetulu parochialu.

(2—3)

Concursu.

Pentru ocuparea unui postu de Capelanu, pre lângă cinsti'a sea betrânulu parochu Ioanu Verzea, în parochi'a de clasă a II-a gr. or. din Cernatu în tractulu protopopescu 1-iu alu Brasiovolui, se escrie prin acestă, cu concessiunea maritului Consistoriu archidieceșanu, concursu cu terminu până la 25 Martie a. c.

Emolumentele împreunate cu mentionatulu postu de Capelanu sunt: a patra parte din venitele parochiale și salariulu de 250 fl. v. a. pentru care va avē capelanulu a funcționă și că invetiatoriu alu scōlei noastre de acolo.

Concurentii au a tramite mie subscrisului suplicile lor instruate în sensulu „stat. org.” și conformu dispositiuniloru sinodului archidieceșanu din 1873 pentru regularea parochieloru § 16 p. c. Brasiovu 18 Februaru 1874.

În contielegere cu comitetulu parochialu respectiv.

Ioșifu Baracu, protopopu.

(2—3)

Nr. 25/1874.

Edictu.

Prin care Oprea Maniu Lungu din Poplac'a scaunulu Sabiului de religiunea gr. res. carele de tempu îndelungatu cu necredință au parasitu pre legiuit'a lui socia Dobr'a Maniu Vladu totu din Poplac'a, fără de a se sci loculu aflărei și petrecerei lui, se provōca, că în terminu de unu anu dela datulu de fatia sa se infatisiedie înainte forului matrimoniale subscrisu, pentru ca la din contra procesulu divortialu intentatu asupra lui, se va otari amesuratu presciseloru canonice și în absenti'a lui.

Sabiū 22 Fauru 1874.

Forulu matrimoniale alu tractului protop. gr. res. alu Sabiului I.

(1—3)

În librari'a lui F. MICHAELIS în Sabiū,

(piat'a mica Nr. 12.)

se afla de vendiare

globulu pamentului

în limb'a română.

Marimea 8 policari în diametru. Pretulu 7 fl. v. a.

(3—3)